

ZAČASNA ZADRŽANOST OD DELA IZ ZDRAVSTVENIH RAZLOGOV

doc. dr. TATJANA MLAKAR

Krško, 1. december 2011

1

DELANEZMOŽNOST ZARADI ZDRAVSTVENIH RAZLOGOV KOT DRUŽBENI POJAV

- **Delež tovrstnega pojava odraža stanje v družbi**
- **Dejavniki**
  - Zdravstveni
  - Delovni
  - Socialni
  - Ekonomski
  - Demografski
  - Kulturni

2

GIBANJE DELEŽA DELANEZMOŽNOSTI ZARADI ZDRAVSTVENIH RAZLOGOV

- **Gibanje delanezmožnosti v Sloveniji zaradi zdravstvenih razlogov skupaj v breme ZZSZ in v breme delodajalcev v obdobju 2008–2011 (vir: ZZSZ)**

2008	3,68 %	(Posavje 3,96 %)
2009	4,02 %	(Posavje 4,08 %)
2010	4,17 %	(Posavje 4,28 %)
1-9/2011	4,13 %	(Posavje 4,58 %)

- **Gibanje delanezmožnosti v Sloveniji zaradi zdravstvenih razlogov v breme ZZSZ v obdobju 2008–2011 (vir: ZZSZ)**

2008	1,69 %	(Posavje 1,63 %)
2009	1,82 %	(Posavje 1,74 %)
2010	2,11 %	(Posavje 2,00 %)
1-9/2011	1,99 %	(Posavje 2,17 %)

DELEŽ IZGUBLJENIH DELOVNIH DNI V BREME DELODAJALCEV IN V BREME ZZSZ

Leto	Delodajalci	ZZSZ
2005	57 %	43 %
2006	55 %	45 %
2007	55 %	45 %
2008	54 %	46 %
2009	55 %	45 %
2010	49 %	51 %
1-9/2011	52 %	48 %
1-9/2011 Posavje	52 %	48 %

IZGUBLJENI DELOVNI DNEVI V OBDOBJU JANUAR-SEPTEMBER 2011

I-IX 2011 območna enota	v breme delodajalca			v breme ZZZS			s k u p a j			indeks	
	Število izgubljenih delovnih dni	% BS	od tega nesreče pri delu, pokl.bol.	Število izgubljenih delovnih dni	% BS	od tega nesreče pri delu, pokl.bol.	Število izgubljenih delovnih dni	% BS	od tega nesreče pri delu, pokl.bol.	Št.dni - skupaj 11/10	Št.dni - ZZZS 11/10
CE	415.214	2,54	36.822	338.172	2,06	24.127	753.386	4,60	60.949	104,3	102,5
KP	268.281	2,17	15.175	260.743	2,11	17.773	529.024	4,28	32.948	98,3	92,3
KR	313.580	2,03	20.107	220.220	1,42	15.795	533.800	3,46	35.902	102,5	100,1
KK	109.960	2,40	7.326	99.300	2,17	7.268	209.260	4,58	14.594	101,4	102,6
LJ	1.408.342	1,91	84.539	1.342.335	1,82	91.049	2.750.677	3,73	175.588	97,2	90,5
MB	602.114	2,30	47.614	588.613	2,25	51.780	1.190.727	4,56	99.394	99,8	96,5
MS	177.678	2,30	11.937	232.308	3,01	16.705	409.986	5,32	28.642	102,1	101,0
NG	188.139	2,25	11.442	149.881	1,79	10.644	338.020	4,05	22.086	101,5	96,9
NM	207.171	2,26	10.743	183.792	2,00	9.928	390.963	4,27	20.671	91,8	91,0
R/K	261.981	2,42	19.302	265.674	2,45	19.684	527.655	4,88	38.988	101,6	100,4
SLOVENIJA	3.952.460	2,14	265.007	3.681.038	1,99	264.753	7.633.498	4,13	529.760	99,3	95,0

IZGUBLJENI DELOVNI DNEVI V OBDOBJU JANUAR-SEPTEMBER 2010

I-IX 2010 obm. enota	v breme delodajalca			v breme ZZZS			s k u p a j			indeks	
	Število izgubljenih delovnih dni	% BS	od tega nesreče pri delu, pokl.bol.	Število izgubljenih delovnih dni	% BS	od tega nesreče pri delu, pokl.bol.	Število izgubljenih delovnih dni	% BS	od tega nesreče pri delu, pokl.bol.	Št.dni - skupaj 11/10	Št.dni - ZZZS 11/10
CE	392.313	2,33	40.180	329.829	1,96	27.754	722.142	4,29	67.934	102,5	102,5
KP	255.419	1,92	16.448	282.576	2,12	18.145	537.995	4,05	34.593	98,3	92,3
KR	300.749	1,87	22.883	219.923	1,37	16.350	520.672	3,24	39.233	102,5	100,1
KK	109.648	2,21	8.084	96.738	1,95	7.206	206.386	4,16	15.290	101,4	102,6
LJ	1.348.278	1,86	99.458	1.482.673	2,05	101.804	2.830.951	3,92	201.262	97,2	90,5
MB	582.740	2,18	54.248	610.047	2,28	52.801	1.192.787	4,47	107.049	99,8	96,5
MS	171.681	2,15	11.221	229.900	2,88	13.520	401.581	5,03	24.741	102,1	101,0
NG	178.499	2,01	11.875	154.656	1,75	12.147	333.155	3,77	24.022	101,5	96,9
NM	223.684	2,29	14.532	202.000	2,07	13.493	425.684	4,36	28.025	91,8	91,0
R/K	254.992	2,17	22.168	264.505	2,25	23.241	519.497	4,43	45.409	101,6	100,4
SLOVENIJA	3.818.003	2,02	301.097	3.872.847	2,05	286.461	7.690.850	4,08	587.558	99,3	95,0

IZBRANI POKAZATELJI ABSENTIZMA V BREME ZZZS

	št. primerov na 100 aktivnih zavarovancev			št. izgubljenih delovnih dni na aktivnega zavarovanca			povprečna dolžina trajanja odsotnosti z dela			% izgubljenih delovnih dni		
	I-IX 10	I-IX 11	Indeks	I-IX 10	I-IX 11	Indeks	I-IX 10	I-IX 11	Indeks	I-IX 10	I-IX 11	Indeks
CE	18,4	20,9	113,6	4,5	4,6	102,2	24,5	22,0	90,0	1,96	2,06	105,1
KP	26,9	29,6	110,3	4,9	4,7	96,4	18,2	15,9	87,4	2,12	2,11	99,5
KK	21,4	24,7	115,4	4,5	4,7	104,8	21,1	19,1	90,8	1,95	2,17	111,3
KR	18,7	22,2	118,9	3,2	3,2	102,2	16,9	14,5	85,9	1,37	1,42	103,6
LJ	23,7	27,7	117,0	4,7	4,4	94,3	19,7	15,9	80,6	2,05	1,82	88,8
MB	19,2	20,6	107,4	5,2	5,1	97,7	27,1	24,6	91,0	2,28	2,25	98,7
MS	16,9	18,0	106,2	6,5	6,4	98,2	38,5	35,6	92,5	2,88	3,01	104,5
NG	34,7	44,0	126,8	4,0	4,1	100,4	11,6	9,2	79,2	1,75	1,79	102,3
NM	22,1	24,8	111,9	4,8	4,5	93,2	21,8	18,2	83,3	2,07	2,00	96,6
RK	16,9	17,4	102,7	5,4	5,5	102,6	31,7	31,7	99,9	2,25	2,45	108,9
SKUPAJ	22,1	25,2	114,2	4,7	4,6	97,5	21,3	18,2	85,4	2,05	2,17	105,9

Vir: ZZZS - Baza

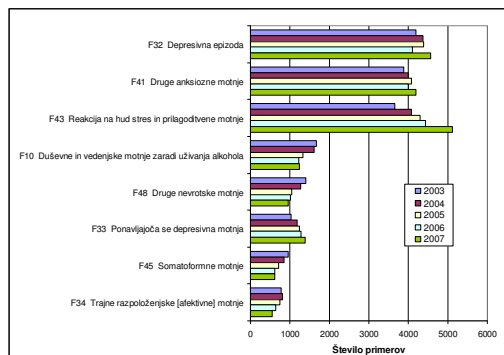

ŠTEVILO PRIMEROV NAJPOGOSTEJŠIH DIAGNOZ - SLOVENIJA 2010

Diagnoze	Št. primerov	Delež prim. / izg. kol. dni
Bolezni dihal	114.427	15,6 % 9,0 %
Nosečnost	83.996	11,5 % 19,6 %
Nalezljive bolezni	58.203	8,0 % 4,1 %
Poškodbe izven dela	58.558	8,0 % 14,0 %
Poškodbe pri delu	23.576	3,2 % 7,6 %
Duševne motnje	19.203	2,6 % 6,6 %
Bolezni mišic, kosti	13.419	1,8 % 5,7 %
Neoplazme	10.367	1,4 % 5,5 %
Skupaj	381.749	52,1 % 72,1 %

ŠTEVILO PSIHIČNIH IN VEDENJSKIH MOTENJ

9

IZGUBLJENI DELOVNI DNEVI ZARADI NEGE

OE	nega - število izgubljenih dni za leto 2011										indeks		
	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	avg.	sep.	okt.	nov.	11/09	sept/april
CE	4.787	4.930	4.354	5.206	2.807	2.960	1.669	1.635	3.760	23.918	123,7	113,9	117,3
KP	6.009	4.306	4.640	2.461	2.852	2.175	1.610	1.559	2.543	28.555	93,2	105,7	119,6
KR	5.465	3.748	2.968	2.484	2.510	2.621	1.446	1.040	3.031	25.313	113,6	103,5	122,0
KK	1.859	1.668	1.229	874	726	732	996	519	1.356	9.559	133,4	119,9	155,1
LJ	39.910	30.327	27.346	19.913	18.961	19.342	12.443	10.002	21.718	199.962	104,7	120,0	109,1
MB	8.392	8.099	7.074	4.610	4.042	4.631	2.330	2.236	5.534	46.948	106,9	97,6	120,0
MS	1.732	1.577	1.804	1.031	990	1.184	556	405	911	10.110	122,2	102,2	88,4
NG	6.686	3.274	3.118	2.473	2.296	1.832	1.057	1.086	2.415	24.837	112,7	111,6	97,2
NM	3.986	3.418	2.560	1.799	1.552	1.777	1.129	598	1.821	18.600	111,1	110,9	101,2
RA	2.131	2.639	2.419	1.753	1.706	1.776	1.051	777	1.483	15.735	90,3	102,9	84,6
Skupaj	80.957	64.586	57.522	40.604	38.242	38.950	23.887	19.817	44.972	409.537	107,7	112,3	110,8
verižni indeks	79,8	89,1	70,6	94,2	101,9	61,3	83,0	226,9					
indeks 11/10	164,5	114,5	92,0	91,5	91,7	105,1	92,0	91,4	106,4	107,7			
indeks 11/09	130,3	115,1	113,0	98,5	111,1	113,0	111,9	115,7	111,9	112,3			

PRESOJA UPRAVIČENOSTI BOLNIŠKEGA STALEŽA

V primerih bolniškega staleža do 30 delovnih dni na osnovi 234. člena Pravil OZZ presoja imenovani zdravnik ZZZS

FINANČNO BREME ZDRAVSTVENEGA ABSENTIZMA

	2000	2010
Odh. nad. iz OZZ	94.880.888	222.653.603
Odh. nad. skupaj	224.134.395	439.728.832
Delež nad. v odh. ZZZS	8,4	9,5
Zn. vseh nad./ akt. ZO	280	527
Delež nad. ZZZS v BDP	0,56	0,62
Delež vseh nad v BDP	1,32	1,22

BISTVENE UGOTOVITVE

- Delanezmožnost zaradi zdravstvenih razlogov v Sloveniji je v primerjavi z državami EU relativno visoka.
- Delanezmožnost zaradi zdravstvenih razlogov Posavja je bila primerljiva s povprečjem RS, se pa v letošnjem letu dviga.
- Normativna ureditev je ugodna, nerestriktivna (višina nadomestil med najvišjimi, ni čakalnih dni, ni omejitve trajanja bolniškega staleža, ...).
- Delanezmožnost zaradi zdravstvenih razlogov družbo neposredno stane cca 430 mio EUR na leto, posredno pa po ocenah še enkrat več.
- Razmerje neposrednih izdatkov delanezmožnosti zaradi zdravstvenih razlogov med ZZS in delodajalci je konstantno cca 45 % : 55 %.

13

BISTVENE UGOTOVITVE

- Ženske koristijo cca 40 % več bolniškega staleža kot moški (nega, nosečnost, kulturološke značilnosti družbe).
- Delanezmožnost zaradi zdravstvenih razlogov po regijah je različna (gospodarska razvitost regije, struktura gospodarstva, kulturološke navade, ...) – v letu 2011 od 3,46 % do 5,32 % (v breme ZZS od 1,42 % do 3,01 %).
- Postopki odločanja za oceno invalidnosti – ZPIZ:
  - postopek je po mnenju ZZS predolg – več kot 4 mesece, se podaljšuje,
  - zakonski rok za odločitev o pravici predolg – 6-mesečni,
  - okrog 10 % primerov izdanih odločb ima izrek "zdravljenje ni končano", kar pomeni nadaljevanje bolniškega staleža.

14

IZZIVI PRI OBVLADOVANJU DELANEZMOŽNOSTI ZARADI ZDRAVSTVENIH RAZLOGOV

1. BOLJŠE ZDRAVJE – skupna odgovornost vseh akterjev

- **Vloga države** (ustvarjanje normativnih pogojev, nacionalni program)
- **Vloga delodajalcev** (boljše nagrajevanje, napredovanje)
- **Vloga posameznika** (skrb za lastno zdravje)

15

IZZIVI PRI OBVLADOVANJU DELANEZMOŽNOSTI ZARADI ZDRAVSTVENIH RAZLOGOV

2. IZBOLJŠANJE DELA INSTITUCIJ IN RACIONALIZACIJA POSTOPKOV

- **Vloga osebnih, imenovanih in pooblaščenih zdravnikov** (ustvarjanje pogojev za doktrinarno enotnost o delanezmožnosti)
- **Boljša dostopnost zdravstvenih storitev** (skrajšanje čakalnih dob, naročanje, večji obseg storitev izven delovnega časa zaposlenih)
- **Zmanjšanje števila dolgotrajnih staležnikov**

16

**IZZIVI PRI OBVLADOVANJU
DELANEZMOŽNOST ZARADI
ZDRAVSTVENIH RAZLOGOV**

3. KREPITEV NADZORA

- **Strokovni nadzor**
- **Laični nadzor**
- **Presoja upravičenosti zadržanosti od dela**

17

CILJ DANAŠNJEGA POSVETA

**POJAV BOMO V KORIST BOLNIKA,
DELODAJALCA IN DRŽAVE
ZMOGLI OBVLADATI SAMO VSI
SKUPAJ.**

18